

SINTEZA

propunerilor și obiecțiilor la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative și la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, Legea nr. 269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova)

Nr. crt.	Autoritățile/instituțiile care au maintat propuneri/obiecții	Conținutul obiecțiilor/propunerilor	Nota asupra propunerilor și obiecțiilor
1	2	3	4
1.	Ministerul Sănătății (nr. 16/6140 din 07.12.2021)	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor	
2.	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (nr. DI/3/041-12681 din 09.12.2021)	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor	
3.	Ministerul Finanțelor (nr. 07/4-04/503/1262 din 07.12.2021)	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor	
4.	Agencia de Guvernare Electronică (nr. 3007-94 din 09.12.2021)	<p>La art. I (modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte):</p> <p>1. La pct.3, în partea ce ține de noul cuprins al art.3 alin.(1²), aducem la cunoștință faptul că, prin inițiativa legislativă nr.199/2021, au fost propuse modificări la Legea nr.273/1994, care constau în excluderea din tot textul legii a cuvintelor „și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației”. Inițiativa legislativă nr.199/2021 a fost adoptată în lectura a II-a de către Parlament la data de 15.11.2021 și urmează a fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>Prin urmare, se impune excluderea din amendamentul la art.3 alin. (1²) a cuvintelor „și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației”.</p>	Se acceptă
1	2	3	4

	<p>2. La pct.6, prin care se modifică art.4 din lege, se propune modificarea alin.(4), cu o nouă redacție a propoziției a doua, după cum urmează:</p> <p><i>„La cererea solicitantului, actul de identitate se livrează utilizând serviciul guvernamental de livrare (MDelivery), în modul stabilit de Guvern.”</i></p> <p>În sensul propunerii date, se menționează că, prin Hotărârea Guvernului nr.152/2021, a fost aprobat Conceptul serviciului guvernamental de livrare (MDelivery), iar în timpul apropiat va fi aprobat și Regulamentul privind modul de funcționare și utilizare a serviciului guvernamental respectiv. Scopul dezvoltării serviciului MDelivery este de a oferi autorităților, instituțiilor publice și prestatorilor de servicii publice o soluție software eficientă, fiabilă și modernă, care urmează a fi utilizată în calitate de mecanism unic de livrare fizică a rezultatelor prestării serviciilor publice către persoane fizice și juridice de drept privat. Astfel, odată cu instituirea serviciului guvernamental dat, toate livrările rezultatelor prestării serviciilor publice se vor realiza doar prin intermediul soluției tehnologice respective.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>La art. I, pct. 6 din proiect – alin. 4 din art. 4 din Legea nr.273/1994 a fost expus în redacție nouă, potrivit căreia la cererea persoanei, actul de identitate se livrează la domiciliul sau la reședința temporară, sau la locul aflării acesteia, în modul stabilit de Guvern. Considerăm că această formulă acoperă toate modalitățile de livrare a actelor de identitate atât acelea actuale, cât și acelea care urmează a fi implementate prin utilizarea serviciului guvernamental de livrare (MDelivery).</p>
<p>5. Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova (nr. 02/5971 din 09.12.2021)</p>	<p>Propunem, la art. I pct.6, expunerea în redacție nouă a literelor a) - c) după cum urmează:</p> <p>a) în cazul copilului, inclusiv al celui cu statut de copil rămas fără ocrotire părintească sau cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească asupra căruia este instituită tutela sau curatela, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acestuia (unul dintre părinți, tutorele sau curatorul), cu prezența obligatorie a copilului. În noțiunea de copil nu se încadrează persoanele care au dobândit capacitatea deplină de exercițiu până la împlinirea vârstei de 18 ani în condițiile art.26 alin.(2) și (3) din Codul civil al Republicii Moldova;</p> <p>b) în cazul copilului separat de părinți, care beneficiază de o formă de protecție de tip familial sau de tip rezidențial (cu excepția tutelei/curatelei) cererea se depune de către autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază teritorială este locul aflării acestuia, cu prezența obligatorie a copilului;</p> <p>c) în cazul copilului ai cărui părinți (unicul părinte) sunt minori/este minor, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al părinților minori (unicului părinte minor).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La art. I, pct. 6 din proiect – literele a)-c) din alin. (1³), art. 4 al Legii nr. 273/1994 au fost expuse în redacție nouă, cu unele precizări potrivit prevederilor Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Totodată au fost schimbate cu locurile literelor b) și c), pentru a asigura consecutivitatea expunerii normelor.</p>

1	2	3	4
6.	<p>Agencia Servicii Publice (nr. 01/9564 din 10.12.2021)</p>	<p>1. La proiectul hotărârii Guvernului și la proiectul de lege, în denumirea proiectelor, cuvintele „acte legislative” de substituit cu cuvintele „acte normative.”.</p> <p>2. La proiectul de lege, la art. I, punctul 8 ce se referă la modificarea articolului 6 din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, la alineatul doi, cuvântul „precum” de exclus.</p> <p>3. Pct. 3 din art. I din proiectul de lege referitor la art. 3 din Legea nr.273/1994 de completat cu următorul alineat: „la alineatul (8), după primul enunț se introduce enunțul cu următorul cuprins: „La eliberarea actelor de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova persoanele, cetățeni ai altor state, născute pe teritoriul Republicii Moldova care redobândesc cetățenia Republicii Moldova sau sunt recunoscute cetățeni ai Republicii Moldova în condițiile prevederilor legale, numele și prenumele acestora se înregistrează în actele de identitate potrivit actului de naștere național, înregistrat de organul de stare civilă din Republica Moldova, prin utilizarea, după caz, a regulilor de transliterare a numelui și prenumelui din limba rusă în limba de stat.”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Completarea a fost propusă suplimentar, luând în considerare avizul pozitiv al Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova (nr.201 din 22.11.2021) la scrierea Agenției Servicii Publice nr. 01/8716 din 12.11.2021, prin care s-a solicitat opinia oficială a instituției referitoare la transliterarea numelor proprii, la eliberarea actelor de identitate cetățenilor străini ca urmare a dobândirii/redobândirii cetățeniei Republicii Moldova, precum și cetățenilor Republicii Moldova care dețin și cetățenia altor state.</p> <p>Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” a susținut propunerea ASP referitoare la ortografierea numelor de persoane ale cetățenilor Republicii Moldova care redobândesc cetățenia în condițiile prevederilor art. 12, alin. (1') din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 și consideră corectă revenirea la varianta română a numelui acestora de până la renunțarea la cetățenia Republicii Moldova și, ca urmare necesitatea modificării cadrului legal în acest sens, prin solicitarea prezentării certificatului de naștere al cetățeanului, eliberat anterior în Republica Moldova, pe lângă actul de identitate eliberat de un alt stat.</p>

1	2	3	4
		<p>4. Pct. 7 din art. I din proiectul de lege referitor la art. 5, alin. (1) din Legea nr. 273/1994 de completat cu lit. h) cu următorul cuprins:</p> <p>„h) la eliberarea cărora au fost eludate normele legale stabilite pentru eliberarea actelor de identitate.”,</p> <p>iar referitor la alin. (3) din art. 5 de completat cu textul: „, precum și în cazul în care la eliberarea acestuia au fost eludate normele legale stabilite pentru eliberarea actelor de identitate.”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Completările au fost propuse suplimentar pentru a acoperi toate situațiile în care actele de identitate se consideră nevalabile și sunt nule de drept.</p> <p>Potrivit prevederilor art. 4, alin. (1) din Legea nr. 273/1994, modul de eliberare a actelor de identitate este expus în Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2013 care stipulează normele legale de eliberare a actelor de identitate. Se atestă situații când la eliberarea actelor de identitate sunt eludate aceste norme și, ca urmare actele de identitate respective sunt anulate în modul stabilit de Guvern.</p>
7.	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (nr. 04-01/3452 din 10.12.2021)	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor	
8.	Ministerul Economiei (nr. 03-5238 din 16.12.2022)	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor	
9.	Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2-7982 din 29.11.2021)	Proiectul urmează a fi examinat după definitivarea acestuia	
10.	Cancelaria de Stat (nr. 32-08-138-10033 din 14.12.2021)	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor	
11.	Serviciul de Informații și Securitate (nr. 18/1485 din 28.12.2021)	La Articolul II, pct.6 din Proiectul examinat, autorul propune la articolul 4 alin.(1), din Legea 269/1994, în redacția în vigoare, a fi excluse următoarele prevederi: „în cazul în care călătoria fine de tratamentul urgent al solicitantului, de starea gravă a sănătății unei rude apropiate	<p>Nu se acceptă</p> <p>Termenul de examinare a cererilor pentru eliberarea actelor de identitate este stabilit la art. 4, alin. (1⁹) din Legea nr. 273/1994 privind</p>

	<p><i>de peste hotare sau de decesul acesteia-în decursul a 3 zile”.</i></p> <p>Considerăm că aplicarea în practică a normei în redacția propusă de către autor impune operarea unor schimbări esențiale nejustificate, referitoare la unele categorii de persoane care se află în situații dificile/care nu suferă amânare. În acest sens, considerăm a fi o omitere la proiectul de modificare a Legii 269/1994, prin excluderea din legislația în vigoare a acestor prevederi, deoarece creează o situație defavorabilă categoriilor de persoane enumerate.</p> <p>Complementar, menționăm că în Nota informativă nu se conțin careva argumente privind excluderea prevederilor enunțate.</p> <p>În vederea celor expuse, propunem ca art.4 alin.(1) din Legea 269/1994 să aibă următorul cuprins:</p> <p><i>„Cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se examinează în termen de până la o lună, iar în cazul în care călătoria ține de tratamentul urgent al solicitantului, de starea gravă a sănătății unei rude apropiate de peste hotare sau de decesul acesteia-în decursul a 3 zile”.</i></p> <p>Raționamentul propunerii respective constă în faptul că, norma privind examinarea cererii privind eliberarea pașaportului sau documentului de călătorie în termen restrâns, reprezintă o excepție de la norma generală, dar care va exclude inechitatea în privința persoanelor care se află în situațiile enunțate.</p>	<p>actele de identitate din sistemul național de pașapoarte care este lege specială, iar prevederile actuale ale art. 4, alin. (1) din Legea 269/1994 nu corespund cu acelea din legea specială. Ca urmare, în temeiul art. 3, alin. (4), lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative se propune corelarea normei expuse la art.4, alin. (1) din Legea nr.269/1994 cu norma respectivă din Legea nr. 273/1994 care sunt acte normative conexe.</p> <p>Mai mult, la solicitarea persoanei, cererea pentru eliberarea actelor de identitate și pentru obținerea autorizației de emigrare poate fi examinată și în termene mai restrânse decât cel obișnuit.</p> <p>Termenele și tarifele, precum și persoanele care beneficiază de înlesniri la prestarea serviciilor de eliberare a actelor de identitate și de obținere a autorizației de emigrare sunt stabilite în anexele nr. 2 și, respectiv, nr.3 la Hotărârea Guvernului nr. 966/2020 cu privire la serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice.</p> <p>Luând în considerare propunerile SIS-ului și argumentele enunțate, articolul 4 din Legea nr. 269/1994 propus pentru modificare la pct.6 din art. II al proiectului de lege a fost expus în redacție nouă.</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne a organizat o ședință de lucru la data de 02.03.2022 (proces verbal nr. 43/3156 din 04.03.2022) pentru a epuiza toate divergențele aferente obiecțiile și propunerile autorităților interesate, la care reprezentanții SIS nu au participat.</p>
--	--	---

<p>12.</p>	<p>Serviciul de Informații și Securitate – repetat (nr. 18/318 din 01.03.2022)</p>	<p>La Articolul II, pct.6 din proiectul examinat, autorul propune la alin. (1) art. 4 din Legea 269/1994, în redacția în vigoare, a fi excluse următoarele prevederi: „în cazul în care călătoria ține de tratamentul urgent al solicitantului, de starea gravă a sănătății unei rude apropiate de peste hotare sau de decesul acesteia – în decursul a 3 zile”. Reieșind din faptul că aplicarea în practică a normei în redacția propusă de către autor impune operarea unor schimbări esențiale nejustificate, această intervenție va exclude o garanție legală de o importanță majoră pentru unele categorii de persoane care se află în situații dificile/care nu suferă amânare (tratamentul urgent al solicitantului, starea gravă a sănătății unei rude apropiate de peste hotare sau de decesul unei rude apropiate). Referitor la argumentele expuse de autor în cuprinsul Notei informative aferente proiectului privind excluderea prevederilor enunțate, se sesizează în continuare o neclaritate ce considerăm că urmează a fi elucidată. Astfel, autorul expune necesitatea excluderii prevederilor argumentând următoarele: „persoanele beneficiază de înlesniri la prestarea serviciilor de eliberare a actelor de identitate și obținere a autorizației de emigrare, în baza anexelor nr. 2 și nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 966/2020 cu privire la serviciile prestate de Agenția Servicii Publice”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Menționăm că redacția actuală a normei precitate este una depășită. Aceasta a fost înserată în textul inițial al Legii la etapa la care nu existau facilități pentru nicio categorie de persoane, atât la termenul de perfectare a actelor de călătorie, cât și la tarifele aplicate.</p> <p>La etapa actuală, termenul de examinare a cererilor pentru eliberarea actelor de identitate este stabilit la art. 4, alin. (1)⁹ din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte care este lege specială, iar prevederile actuale ale art. 4, alin. (1) din Legea 269/1994 nu corespund cu acelea din legea specială. Ca urmare, în temeiul art. 3, alin. (4), lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative se propune corelarea normei expuse la art.4, alin. (1) din Legea nr.269/1994 cu norma respectivă din Legea nr. 273/1994 care sunt acte normative conexe.</p> <p>Mai mult, la solicitarea persoanei, cererea pentru eliberarea actelor de identitate și pentru obținerea autorizației de emigrare poate fi examinată și în termene mai restrânse decât cel obișnuit.</p> <p>Termenele și tarifele, precum și persoanele care beneficiază de înlesniri la prestarea serviciilor de eliberare a actelor de identitate și de obținere a autorizației de emigrare sunt stabilite în anexele nr. 2 și, respectiv, nr.3 la Hotărârea Guvernului nr. 966/2020 cu privire la serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice. Luând în considerare propunerile SIS și argumentele enunțate, articolul 4 din Legea nr. 269/1994 propus pentru modificare la pct.6 din art. II al proiectului de lege a fost expus în redacție nouă. Astfel, potrivit noii redacții a art. 4 din Legea nr. 269/1994, persoanele vor putea</p>
------------	---	---	--

		<p>obține actul de călătorie în termene restrânse. Termenele și tarifele, precum și categoriile de persoane care beneficiază de înlesniri la prestarea acestor servicii sînt stabilite de Guvern.</p> <p>Nota informativă a fost completată în acest sens.</p>
	<p>Analizând cadrul normativ din cuprinsul Anexei nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 966/2020, referitor la categoriile serviciilor Agenției Servicii Publice prestate cu înlesniri, constatăm că la pct. 4 din Anexă sunt prevăzute categoriile de persoane, cetățeni ai Republicii Moldova care beneficiază de serviciile de eliberare a pașaportului cetățeanului Republicii Moldova și se prestează în mod gratuit, însă remarcăm că „cererea pentru prestarea serviciului de eliberare a pașaportului cetățeanului Republicii Moldova, în mod gratuit, se examinează în termenul maximal stabilit pentru prestarea serviciului respectiv, cu excepția cererii pentru eliberarea pașaportului copiilor cu vârsta sub 1 an care vor pleca la tratament medical peste hotarele Republicii Moldova în baza demersului eliberat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale sau în baza demersului instituției medicale, care se examinează în termen de până la 1 zi lucrătoare”. În cazul dat, pentru categoriile de persoane enumerate, serviciul de eliberare a pașaportului se prestează în mod gratuit, însă termenul de examinare a cererii este majorat de la 3 zile (prevăzut la alin. (1) art. 4 al Legii 269/1994) la termenul maximal stabilit pentru prestarea serviciului respectiv. Prin urmare, în situația în care călătoria ține de tratamentul urgent al persoanei, de starea gravă a sănătății unei rude apropiate sau decesul acesteia, în mod practic, solicitantul nu va putea beneficia gratuit de examinarea cererii în termen restrâns de 3 zile, însă va fi necesară programarea în regim de urgență, cu aplicarea tarifului corespunzător.</p>	<p>Menționăm că din redacția actuală a alin. (1) art. 4 din Legea 269/1994, stabilește că cererea de ieșire și intrare în Republica Moldova este examinată în termen de pînă la o lună, iar în cazul în care călătoria ține de tratamentul urgent al solicitantului, de starea gravă a sănătății unei rude apropiate de peste hotare sau de decesul acestuia - în decursul a 3 zile. Respectiv, chiar și din redacția actuală nu reiese gratuitatea acestui serviciu prestat de ASP. Or, toate facilitățile și termenele sunt stabilite în HG nr. 966/2020.</p> <p>Suplimentar, redacția din proiect (<i>La solicitarea persoanei, pașaportul și documentul de călătorie, precum și autorizația de emigrare pot fi obținute în termene restrânse.</i>), cuprinde inclusiv și categoria de persoane expusă în redacția actuală a Legii. Astfel, orice persoană poate obține actele de identitate/documentele de călătorie în termenii restrânși solicitați.</p>
	<p>Totodată, autorul argumentează faptul că „... la solicitarea persoanei, cererea pentru eliberarea actelor de identitate și pentru obținerea autorizației de emigrare poate fi examinată și în termene mai restrânse decât cel obișnuit”. Însă, acest argument nu este clar și explicit, nefiind menționat în baza căruia act normativ este aplicabilă această opțiune de examinare a cererii în termen restrâns și dacă acest serviciu este prestat</p>	<p>Preocuparea pentru bugetul ASP rezidă din faptul că Agenția, potrivit <i>Statutului său aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 314/2017</i>, este o instituție publică la autogestione. Astfel, potrivit pct. 30 din Statut, activitatea Agenției se</p>

	<p>cu titlu gratuit sau oneros. De asemenea, în Nota informativă nu este transpusă nici o statistică referitoare la numărul de solicitări pe ultimii ani, în vederea stabilirii numărului mare de cereri înregistrate privind examinarea în termen de 3 zile, iar prin operarea modificărilor propuse s-ar justifica sporirea financiară a bugetului Agenției Servicii Publice. În vederea celor expuse considerăm neîntemeiate modificările propuse la Legea 269/1994, prin excluderea din legislația în vigoare a acestor prevederi, deoarece creează o situație defavorabilă categoriilor de solicitanți enumerați. În acest sens, propunem ca art. 4 alin. (1) din Legea 269/1994 să aibă următorul cuprins: „Cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie, precum și cererea pentru obținerea autorizației de emigrare se examinează în termen de până la o lună, iar în cazul în care există motive întemeiate pentru examinarea suplimentară, autoritatea competentă îl prelungește cu cel mult o lună. Totodată, în cazul în care călătoria ține de tratamentul urgent al solicitantului, de starea gravă a sănătății unei rude apropiate de peste hotare sau de decesul acesteia -în decursul a 3 zile. Concomitent cu eliberarea autorizației de emigrare poate fi solicitată și eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie. Termenele și tarifele, precum și categoriile de persoane care beneficiază de înlesniri la prestarea acestor servicii sunt stabilite de Guvern”. Raționamentul propunerii respective constă în faptul că norma privind examinarea cererii privind eliberarea pașaportului sau documentului de călătorie în termen restrâns, fiind o excepție de la norma generală, reprezintă o garanție legală de o importanță majoră pentru categoriile de solicitanți care se află în situațiile enunțate.</p>	<p>finanțează din veniturile obținute din prestarea serviciilor.</p> <p>La moment pentru prestarea serviciilor respective, Agenția Servicii Publice percepe taxe calculate potrivit <i>Metodologiei de calculare a tarifulor la serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 966/2020.</i></p> <p>De menționat că la etapa actuală cetățenii nu întâmpină careva dificultăți la obținerea actelor de identitate în regim prioritar.</p> <p>Suplimentar, se atrage atenția asupra faptului că SIS este organul stat specializat în domeniul asigurării securității naționale prin exercitarea tuturor măsurilor adecvate de informații și contrainformații, de culegere, prelucrare, verificare și valorificare a informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, amenințare internă sau externă pentru independența, suveranitatea, unitatea, integritatea teritorială, ordinea constituțională, dezvoltarea democratică, securitatea internă a statului, societății și cetățenilor, statalitatea Republicii Moldova, funcționarea stabilă a ramurilor economiei naționale de importanță vitală, aflat pe teritoriul Republicii Moldova, cât și peste hotare. Pe de altă parte, politica statului aferentă domeniului protecției sociale a diferitor categorii de cetățeni este prerogativa Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care nu a prezentat obiecții în raport cu norma precitată.</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne a organizat o ședință de lucru la data de 02.03.2022 (<i>proces verbal nr. 43/3156 din 04.03.2022</i>) pentru a epuiza toate divergențele aferente obiecțiile și</p>
--	--	--

		propunerile autorităților interesate, la care reprezentanții SIS nu au participat.
13.	Ministerul Justiției (nr.04/238 din 12.01.2022)	<p>La proiectul legii: Cu referire la <i>art. I (modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte)</i>:</p> <p>1. La pct. 2, din cuprinsul textului „litera o) se modifică și va avea următorul cuprins:” textul „se modifică și” se va exclude, ca fiind inutil. Observație valabilă și în alte cazuri similare din proiect.</p> <p>2. Dispoziția propriu-zisă ce prevede modificarea art. 2 alin. (1¹) al <i>Legii nr. 273/1994</i> va fi expusă după cum urmează: „alineatul (1¹), după textul „pe termen de 4 ani,” se completează cu cuvântul „persoanelor””.</p> <p>3. Se va ține cont că „sintagma” reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze. La schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. Observație valabilă pe tot parcursul textului proiectului.</p> <p>4. La pct. 3: Întrucât se propun modificări multiple în art. 3 alin. (5) lit. m) și u) al <i>Legii nr. 273/1994</i>, se recomandă expunerea normelor date în redacție nouă. De asemenea, norma de la lit. o) se propune a fi expusă în redacție nouă.</p> <p>5. Cu referire la dispoziția propriu-zisă de modificare a art. 3 alin. (5) lit. r), cuvintele „din paranteze” se vor exclude, ca fiind inutile.</p> <p>6. La pct.6: Referitor la noua prevedere propusă pentru art. 4 alin. (1³) lit. b) al <i>Legii nr. 273/1994</i>, Ministerul Justiției a luat act de argumentele expuse de autor în cuprinsul notei informative aferente proiectului însă sesizează în continuare o neclaritate ce considerăm că urmează a fi elucidată și anume legată de aspectul că cererea (pentru eliberarea actelor de identitate) se</p>
		Se acceptă
		Se acceptă
		Se acceptă
		Se acceptă
		Se acceptă
		Nu se acceptă Norma a fost reformulată în temeiul propunerilor Ministerului Muncii și Protecției Sociale – autoritate competentă pentru soluționarea problemelor referitoare la copii

	<p>depune de către autoritatea tutelară teritorială în evidența căreia se află copilul. Analizând cadrul normativ din cuprinsul <i>Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți</i>, referitor la situațiile copiilor separați de părinți pe motivul aflării temporare a părinților/unicului părinte pentru o perioadă mai mare de două luni în altă localitate din țară sau de peste hotare, remarcăm că în cazul dat autoritatea competentă de a întreprinde măsurile prevăzute de lege este autoritatea tutelară locală (a se vedea art. 13 și următoarele din <i>Legea nr. 140/2013</i>). Prin urmare, în situația în care s-a produs o eroare, atragem atenția asupra necesității remedierii acesteia, iar în cazul în care deliberat s-a mers pe opțiunea autorității tutelare teritoriale ca instituție competentă, atunci considerăm că se impune o elucidare suplimentară a acestui aspect de către autori în nota informativă.</p>	<p>separați de părinți. Cât privește aspectul abordat precizăm că deliberat s-a mers pe opțiunea autorității tutelare teritoriale să reprezinte această categorie de copii pe motiv ca custodele nu are calitate de reprezentant legal, dar potrivit Legii nr. 140/2013 este persoana responsabilă legal și împuternicirea acestor persoane cu dreptul de a obține acte de identitate pe numele copilului asupra căruia a fost instituită custodia poate genera riscuri majore. Nota informativă la proiect conține argumentele respective în acest sens.</p>
	<p>7. Cu referire la redacția propusă pentru art. 4 alin. (1³) lit. c) al <i>Legii nr. 273/1994</i>, cuvintele „de către asistentul parental profesionist ori părintele educator” se vor substitui cu textul „de către asistentul parental profesionist cu formare specială, ori părintele educator cu formare specială”, în corespundere cu terminologia utilizată în art. 15 al <i>Legii asistenței sociale nr. 547/2003</i>. Adicional, venim cu sugestia de a fi revizuit textul „în baza acordului reprezentantului legal referitor la eliberarea actului de identitate, și anume a dispoziției în acest sens a autorității tutelare teritoriale, în a cărei rază de competență teritorială este locul de plasament al copilului, cu prezența obligatorie a acestuia,” prin oferirea unei formulări mai concise care să redea logica prevederii respective și anume „în baza acordului scris exprimat în cuprinsul unei dispoziții a autorității tutelare teritoriale în a cărei rază de competență teritorială este locul de plasament al copilului, cu prezența obligatorie a acestuia.”.</p>	<p>Urmare ședinței de lucru din data de 02.03.2022 (<i>proces verbal nr. 43/3156 din 04.03.2022</i>), Ministerul Justiției a acceptat argumentele MAI.</p>
	<p>8. Din dispoziția propriu-zisă de modificare a art. 4 alin. (1³) lit. e) și f) se vor exclude cuvintele „în final”, deoarece acestea sunt inutile. Completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>În temeiul avizului Ministerului Muncii și Protecției Sociale la pct. 6 din art. I al proiectului de lege, lit. c) din alin. (1³), art. 4 al Legii nr. 273/1994 a fost expusă în redacție nouă, mai concisă și mai explicită.</p>

<p>9. Totodată, dorim să atragem atenția autorilor asupra faptului că prevederi similare cu cele propuse la art. 4 alin. (1³) lit. e) și f), dar și la alin. (4) prima propoziție din lege se regăsesc în cadrul unui proiect de lege înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de un grup de deputați în Parlament (inițiativa legislativă nr. 287 din 18 octombrie 2021), ce a fost deja examinat în primă lectură.</p>	
<p>10. Având în vedere că art. 4 alin. (4) se propune a fi modificat substanțial, recomandăm ca acesta să fie expus în redacție nouă. Cât privește completarea articolului cu textul „Minorul cu vârsta peste 14 ani poate ridica actul de identitate eliberat pe numele său, cu consimțământul reprezentantului legal al acestuia exprimat, în scris, la autoritatea emitentă ori autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție.” se va revedea oportunitatea completării acestuia cu textul „ori prin înputernicire de reprezentare ce se conține în Registrul înputernicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice”.</p>	
<p>Se acceptă În cazul adoptării proiectului de lege cu modificările similare propuse la art. 4, alin. (1³), lit. e) și f), dar și la prima propoziție din alin. (4) din art.4 al Legii nr.273/1994, acestea vor fi excluse din prezentul proiect.</p>	<p>Se acceptă parțial La pct. 6 din art. I al proiectului de lege alin.4) din art.4 din Legea nr. 273/1994 a fost expus în redacție nouă. Potrivit Conceptului Sistemului Informațional automatizat „Registrul înputernicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 375/2020 înputernicirea de reprezentare în baza semnăturii electronice reprezintă un act juridic unilateral al unei persoane fizice sau juridice de drept public sau de drept privat, creat și semnat în cadrul SIA „MPower”, prin care aceasta abilitază o altă persoană fizică sau persoană juridică (reprezentant) să o reprezinte și să acționeze în raport cu terții în numele și pe seama sa. Consimțămintele și acordurile nu pot fi depuse prin reprezentant, doar personal sau se prezintă în forma autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție.</p>
<p>Argumentele MAI au fost expuse suplimentar în cadrul ședinței de lucru din data de 02.03.2022 (<i>proces verbal nr. 43/3156 din 04.03.2022</i>). Ministerul Justiției a acceptat argumentele MAI.</p>	

		<p>11. La pct. 7: Completarea cu cuvântul „deteriorate” a articolului 5 alin. (1) lit. a) necesită a fi revăzută, deoarece face ambiguă norma în sine, fapt pentru care se propune reformularea în întregime a acesteia. De asemenea, având în vedere modificările propuse la art. 5 alin. (1) lit. b) se recomandă expunerea în redacție nouă a dispoziției de la lit. b).</p> <p>12. Suplimentar, menționăm că cuvintele „se introduc” nu sunt caracteristice limbajului normativ și, prin urmare, în textul de modificare a actului normativ se va opera cu sintagma „se completează cu”. Observație valabilă pe tot parcursul textului proiectului.</p> <p>13. Textul „la litera g), cuvântul „deteriorate,” se exclude.” se va revede, deoarece art. 5 alin. (1) din legea supusă modificării nu are în componența sa lit. g).</p> <p>14. La pct. 8, referitor la art. 6 alin. (1), substituirea cuvintelor „autoritățile competente” cu textul „autoritatea emitentă sau de către alte organe de stat învestite prin lege cu acest drept, precum” urmează a fi revăzută, în scopul excluderii textului „, precum”.</p> <p>15. La pct. 9, observăm că cuvintele „persoanelor oficiale” din art. 8 lit. a) se substituie cu cuvintele „reprezentanților oficiali”. În acest context, substituirea dată se va revede, în scopul utilizării unei terminologii constante și uniforme în întregul act normativ.</p> <p>II. Cu referire la art. II (modificarea Legii nr. 269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova):</p> <p>1. La pct. 3, având în vedere multiplele modificări aduse art. 1 alin. (1¹), recomandăm ca dispoziția să fie expusă în redacție nouă.</p> <p>2. La pct. 4, textul „după alineatul (1) se introduce alineatul (1¹) cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul „se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:”. Menționăm că, amplasarea pozițiilor în</p>	<p>Se acceptă La pct.7 din art. I al proiectului de lege literale a) și b) din alin. (1), art. 5 al Legii nr. 273/1994 au fost expuse în redacție nouă.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă La art. 5 alin. (1) din Legea nr. 273/1994 este lit. g), care a fost supusă modificării, pentru ajustarea la modificarea propusă la lit. a) din același alineat. A fost constatată o eroare în baza de date consultată de Ministerul Justiției.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--	---

	<p>ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens. Drept exemplu, în cazul în care se completează cu un nou element structural, numerotat cu indice, nu se va menționa după care articol, alineat, literă, etc. se amplasează acesta sau pe care dintre acestea le precedă.</p> <p>3. La pct. 6, observăm că în redacția propusă pentru art. 4 alin. (1) al <i>Legii nr. 269/1994</i>, este exclusă dispoziția potrivit căreia cererea de ieșire și intrare în Republica Moldova este examinată în decursul a 3 zile în cazul în care călătoria ține de tratament urgent al solicitantului, de starea gravă a sănătății unei rude apropiate de peste hotare sau de decesul acestuia. În acest context, reieșind din considerentul că intervenția dată în esență exclude o garanție legală de o importanță majoră pentru anumite categorii de solicitanți, ce poate avea consecințe dramatice și chiar irecuperabile pentru aceștia (în unele cazuri fiind pusă la risc chiar viața persoanelor care au nevoie să părăsească teritoriul țării pentru scopuri medicale), solicităm insistent excluderea acestei intervenții, care de altfel nici nu este argumentată în nota informativă aferentă proiectului (și pentru care suntem ferm convinși că nici nu este posibil a fi identificat vreun argument pertinent care ar contrabalansa valorile sociale protejate de prevederile ce se propun a fi excluse – viața, sănătatea și sentimentele de ordin afectiv ale oamenilor).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Termenul de examinare a cererilor pentru eliberarea actelor de identitate este stabilit la art. 4, alin. (1)⁹ din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte care este lege specială, iar prevederile actuale ale art. 4, alin. (1) din Legea 269/1994 nu corespund cu acelea din legea specială. Ca urmare, în temeiul art. 3, alin. (4), lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative se propune corelarea noimei expuse la art.4, alin. (1) din Legea nr.269/1994 cu norma respectivă din Legea nr. 273/1994, care sunt acte normative conexe.</p> <p>Mai mult, la solicitarea persoanei, cererea pentru eliberarea actelor de identitate și pentru obținerea autorizației de emigrare poate fi examinată și în termene mai restrânse decât cel obișnuit.</p> <p>Termenele și tarifele, precum și persoanele care beneficiază de înlesniri la prestarea serviciilor de eliberare a actelor de identitate și de obținere a autorizației de emigrare sunt stabilite în anexele nr. 2 și nr.3 la Hotărârea Guvernului nr. 966/2020 cu privire la serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice.</p> <p>Luând în considerare propunerile în acest sens ale Ministerului Justiției și ale Serviciului de Informații și Securitate, precum și argumentele enunțate, pct.6 din art. II al proiectului de lege a fost expus într-o redacție nouă.</p>
--	---	--

		<p>Totodată, cu argumentele respective a fost completată și Nota informativă la proiectul de lege.</p> <p>Urmare ședinței de lucru din data de 02.03.2022 (<i>proces verbal nr. 43/3156 din 04.03.2022</i>), Ministerul Justiției a acceptat argumentele MAI.</p> <p>Se acceptă</p> <p>La pct.7 din proiectul de lege, articolul 4 din Legea nr.269/1994 a fost expus în redacție nouă, care prevede termenele de examinare a cererilor pentru eliberarea pașaportului și a documentului de călătorie, autorizăției de emigrare, precum și condițiile în care cererea se respinge, corelate cu normele respective din Legea nr.273/1994.</p> <p>Totodată alin. (4) din art. 11 din Legea nr. 269/1994 a fost abrogat pe motiv că a devenit caduc.</p>	
14.	<p>Centrul Național Anticorupție (nr.06/2-890 din 16.02.2022)</p>	<p>4. La pct. 7, referitor la redacția propusă pentru art. 11 alin. (4) al Legii nr. 269/1994, se vor revedea (în scopul reformulării) cuvintele „în condițiile articolului 4, alineatele (1⁵) și (1⁶) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte”, dat fiind faptul că dispozițiile la care se face trimitere prevăd cazurile de respingere a cererii pentru eliberarea a pașaportului sau a documentului de călătorie și nu condițiile privind autorizăția de emigrare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma respectivă se referă doar la persoanele născute pe teritoriul Republicii Moldova, actele de naștere ale cărora au fost întocmite fie în limba română, fie în limba rusă în funcție de perioada istorică în care s-au născut, și anume de organele de stare civilă ale statului, în componența căruia se afla/se află teritoriul actual al Republicii Moldova (Regatul Român, URSS, Republica Moldova).</p> <p>În Nota informativă la proiect se menționează că completarea a fost propusă de către Agenția Servicii Publice luând în considerare avizul pozitiv al Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova (nr.201 din 22.11.2021) la scrisoarea ASP nr.</p>
		<p>III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului</p> <p>Art.I pct.3 - art.3 alin.(8) din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte</p> <p>(8) „La eliberarea actelor de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova persoanelor, cetățeni ai altor state, născute pe teritoriul Republicii Moldova care redobândesc cetățenia Republicii Moldova sau sunt recunoscute cetățeni ai Republicii Moldova în condițiile prevederilor legale, numele și prenumele acestora se înscriu în actele de identitate potrivit acului de naștere național, înregistrat de organul de stare civilă din Republica Moldova, prin utilizarea, după caz, a regulilor de transliterare a numelui și prenumelui din limba rusă în limba de stat.”</p> <p>Obiecții:</p> <p>Norma propusă incumbă în sarcina autorităților competente de a utiliza, după caz, regulile de transliterare a numelui și prenumelui din limba rusă în limba de stat, la înscrierea numelui și prenumelui în actele de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova persoanelor, cetățeni ai altor state, născute pe teritoriul Republicii Moldova care redobândesc</p>	

	<p>cetățenia Republicii Moldova sau sunt recunoscute cetățeni ai Republicii Moldova în condițiile prevederilor legale.</p> <p>Carența normei propuse rezidă în caracterul limitativ al aplicării regulilor de transliterare a numelor și prenumelor doar din limba rusă în limba de stat, fiind astfel omisă din aria de reglementare aplicarea regulilor de transliterare a numelor și prenumelor cetățenilor Republicii Moldova care dețin și cetățenia altor state, cetățenilor străini ca urmare a dobândirii/redobândirii cetățeniei Republicii Moldova. Or, potrivit pct. 26 din Instrucțiunea nr.4/2004 cu privire la modul de înregistrare a actelor de stare civilă, „<u>Numele și prenumele cetățenilor străini din țările care folosesc alte caractere decât cele latine se înregistrează în conformitate cu actele de identitate prezentate, așa cum au fost ele transcrise oficial, de către organele competente din statul respectiv, în una din limbile de circulație internațională ce utilizează alfabetul latin (engleză, franceză, spaniolă).</u>” La fel, potrivit pct.192 din Instrucțiunea nr.4/2004 „<u>Actele de stare civilă ale cetățenilor Republicii Moldova întocmite de către organele competente ale statelor străine au putere doveditoare (sunt recunoscute) pe teritoriul Republicii Moldova după transcrierea în registrele de stare civilă ale Republicii Moldova.</u>” De asemenea, pct.194 din aceeași instrucțiune prevede că, transcrierea actelor de stare civilă ale cetățenilor Republicii Moldova, înregistrate de către organele competente în străinătate, se înfăptuiește în condițiile art.65 din Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă. Potrivit art.65 al Legii nr.100/2001, „(1) <u>Cetățenii Republicii Moldova ale căror acte de stare civilă au fost înregistrate de către organele competente ale țărilor străine, inclusiv ale fostei U.R.S.S., pot solicita transcrierea lor la organul de stare civilă de la domiciliul acestor cetățeni sau, după caz, la misiunea diplomatică sau la oficiul consular al Republicii Moldova.</u> (2) <u>Transcrierea actelor de stare civilă și înscrisurile menționate primite din străinătate se fac pe baza copiei extrasului de pe actul de stare civilă sau certificatului de stare civilă al țării respective, cu aprobarea Agenției Servicii Publice.</u>”</p> <p>Rezumând prevederile enunțate supra, se conturează riscul dezvoltării unor proceduri ambigue aferente procesului de transliterare a numelui și prenumelui dintr-o limbă străină în limba de stat, alta decât limba rusă, întrucât în caz de necesitate de a utiliza transliterarea numelui și prenumelui dintr-o altă limbă, de exemplu: limba arabă, chineză, etc., autoritățile competente se vor putea prevala de reglementarea restrictivă privind aplicarea regulilor de transliterare a numelui și prenumelui din</p>
	<p>01/8716 din 12.11.2021, prin care s-a solicitat opinia oficială a instituției referitoare la transliterarea numelor proprii, la eliberarea actelor de identitate cetățenilor străini, născuți pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a redobândirii sau dobândirii cetățeniei Republicii Moldova prin recunoaștere în condițiile prevederilor art. 12, alin. (1¹) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2022, precum și cetățenilor Republicii Moldova care dețin și cetățenia altor state.</p> <p>În scrisoarea Agenției Servicii Publice adresată Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” se menționa că potrivit pct.12 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2013, datele cu caracter personal ale cetățenilor Republicii Moldova în actele de identitate se înregistrează din documentele de stare civilă.</p> <p>Astfel, în cazul în care numele și prenumele solicitantului sunt înscrise în certificatele de stare civilă în limba rusă, transliterarea acestor date în limba de stat se efectuează în conformitate cu cerințele expuse la pct. 13 din Regulile privind scrierea numelui de familie și a prenumelui în documentele de stare civilă în urma schimbării, rectificării sau transliterării acestora, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 566 din 26.05.2016 (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.150, art. 988</i>).</p> <p>La prestarea serviciilor publice în materie de stare civilă și de cetățenie, precum și de eliberare a actelor de identitate, în conformitate cu prevederile cadrului normativ documentele se prezintă în limba de stat, iar cele întocmite în</p>

<p>limba rusă în limba de stat, fiind astfel create precondiții pentru săvârșirea abuzurilor în legătură cu promovarea unor practici discreționare cu privire la utilizarea regulilor de transliterare din alte limbi decât limba rusă, în lipsa reglementărilor legale.</p> <p>În rezultat, se va compromite principiile fundamentale ale statului de drept prin care orice reglementare urmează să se bazeze pe lege (art.1 alin.(3) din Constituție). Or, potrivit art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, „Pentru a se evita lacunele legislative, soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce constituie obiectul de reglementare al proiectului.”</p> <p>Recomandări: Se recomandă substituirea cuvintelor „limba rusă” cu cuvintele „alte limbi”.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lacună de drept ● Prejudicierea intereselor contrar interesului public ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Legalizarea actelor de: - depășire a atribuțiilor de serviciu - abuz de serviciu 	<p>altă limbă, cu excepția celor întocmite în limba rusă, se prezintă în traducere oficială.</p> <p>În traduceri oficiale în limba română ale documentelor de stare civilă eliberate de autoritățile străine, inclusiv ale statelor membre CSI, la transliterarea numelui și a prenumelui persoanei, cetățean al Republicii Moldova sau care solicită dobândirea cetățeniei Republicii Moldova, în cazul în care acestea sunt scrise cu caractere latine, în limbile țărilor respective, traducătorii autorizați le preiau ca atare din documentele de stare civilă supuse traducerii (<i>engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, turcă etc.</i>) sau în cazul țărilor în limbile vorbite ale cărora nu se utilizează grafia latină – preiau varianta scrisă cu caractere latine din pașapoartele sau documentele de călătorie naționale (<i>engleză, franceză, spaniolă</i>). Din aceste motive traducerile rezultate nu pot fi pronunțate mereu exact conform uzanțelor fonetice ale limbii supuse conversiei. Spre exemplu, în tradiția limbii române litera chirilică „и” se transliterează prin litera latină „i”, dar în tradiția țărilor anglofone aceeași literă se transliterează prin „tc”. Astfel, numele propriu „Ильканы” se transliterează potrivit regulilor menționate supra în „Turcanu”, iar în engleză „Tsurcanu”.</p> <p>La prestarea serviciilor în materie de cetățenie se atestă multiple cazuri când cetățenii Republicii Moldova renunță la cetățenia Republicii Moldova pe motivul dobândirii cetățeniei altui stat, care nu admite cetățenia multiplă. Potrivit actelor normative naționale în materie de cetățenie, cetățenii Republicii Moldova pot deține și cetățenia altor state. Ca urmare aceștia pot solicita redobândirea cetățeniei Republicii Moldova cu păstrarea cetățeniei altor state.</p>
---	--

		<p>La depunerea cererii pentru redobândirea cetăteniei Republicii Moldova aceștia se identifică cu pașaportul sau documentul de călătorie eliberat de autoritățile statului a cărui cetățenie o dețin, în care numele și prenumele sunt scrise cu caractere latine conform normelor ortografice ale limbii statului respectiv (<i>engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, turcă etc.</i>) sau în cazul țărilor în limbile vorbite ale cărora nu se utilizează grafia latină – în una din limbile: engleză, franceză sau spaniolă. Spre exemplu, cetățeanul Republicii Moldova cu numele „Țurcanu” care a renunțat la cetățenia Republicii Moldova, dobândind cetățenia Federației Ruse obține pașaportul în care numele și prenumele este scris în două variante, și anume cu grafie chirilică în limba rusă și cu grafie latină în limba engleză ca urmare a transliterării numelui din limba rusă „Туркану/Țurcanu”. La depunerea cererii pentru redobândirea cetăteniei Republicii Moldova acesta se va identifica cu numele „Țurcanu” și potrivit traducerilor oficiale și normelor actuale urmează să obțină acte de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova cu numele transliterat „Țurcanu”.</p> <p><i>Astfel, potrivit regulilor de transliterare a numelor proprii, utilizate de traducătorii autorizați, ne confruntăm cu situații în care renunță la cetățenia Republicii Moldova persoana cu numele „Țurcanu” (varianta română), iar redobândește aceeași persoană cu numele „Țurcanu” (varianta engleză).</i></p> <p>Pentru a evita astfel de ambiguități, în situațiile în care cetățeanul Federației Ruse, născut pe teritoriul Republicii Moldova, redobândește sau dobândește cetățenia Republicii Moldova, la eliberarea actelor de identitate ale cetățeanului</p>
--	--	--

Republicii Moldova, nu se transpune ca atare varianta cu grafie latină a numelui, dar se transliterază din varianta rusă „Лыпхань” în varianta română „Țurcanu” potrivit regulilor enunțate supra.

Mai complicat este cazul în care numele persoanei născute pe teritoriul Republicii Moldova în documentele de stare civilă eliberate de autoritățile străine, precum și în actul de identitate cu care se identifică la dobândirea/redobândirea cetățeniei Republicii Moldova este scris doar într-o singură variantă, și anume cu grafie latină (*engleză, franceză, spaniolă, italiană, etc.*) care se transliterază ca atare în documentele de stare civilă, eliberate după transcrierea actelor respective, precum și în actele de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova. Numai cititorul care cunoaște limba convertită poate reconstitui în mod inechivoc grafia și pronunția originală.

Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” a susținut propunerea Agenției Servicii Publice referitoare la ortografierea numelor de persoane ale cetățenilor Republicii Moldova care redobândesc cetățenia și consideră corectă revenirea la varianta română a numelui acestora de până la renunțarea la cetățenia Republicii Moldova și, ca urmare necesitatea modificării cadrului legal în acest sens, prin solicitarea prezentării certificatului de naștere al cetățeanului, eliberat anterior în Republica Moldova, pe lângă actul de identitate eliberat de un alt stat.

Astfel, la eliberarea actelor de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova, cetățeanului străin, născut pe teritoriul Republicii Moldova, ca urmare a dobândirii/redobândirii cetățeniei

		<p>Republicii Moldova, în Registrul de stat al populației numele și prenumele acestuia se va indica conform normelor de ortografiere a limbii române (varianta română care se va regăsi și în actele de identitate moldovenești) și conform variantei străine de scriere a numelui și prenumelui din pașaportul național al statului al cărei cetățenie o deține (care se va regăsi doar în Registrul de stat al populației).</p> <p>Prin urmare, norma nu este interpretabilă și nu poate fi aplicată discreționar.</p> <p>Urmare ședinței de lucru din data de 02.03.2022 (<i>proces verbal nr. 43/3156 din 04.03.2022</i>), CNA a acceptat argumentele MAI.</p> <p>Totodată, reprezentanții CNA, au propus ca în redacția art.3 alin. (8) din Legea nr.273/1994 să se opereze o referință la art.12 alin. (1') din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2000, în scopul aducerii unui spor de claritate asupra cercului de persoane care sunt considerate cetățeni ai Republicii Moldova prin efectul recunoașterii, fapt care a fost luat în considerare în procesul de definitivare a proiectului.</p>
	<p>Art.I pct.9 - art.8 alin.(2) din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte</p> <p>„(2) Fișa de însoțire se prezintă împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere în cazul în care conține mențiunea privind înregistrarea la domiciliu și/sau la reședința temporară, <u>precum și în alte cazuri expres prevăzute de actele normative</u>. Lipsa fișei de însoțire nu influențează asupra valabilității buletinului de identitate sau a permisului de ședere.”.</p> <p>Obiecții:</p> <p>Norma propusă prezintă carențe de reglementare în partea ce ține de stabilirea incompletă a cazurilor în care fișa de însoțire se impune a se prezenta împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere,</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Norma a fost reformulată după cum urmează:</p> <p>„Fișa de însoțire se prezintă împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere în cazul în care conține mențiunea privind înregistrarea la domiciliu și/sau la reședința temporară, precum și în cazul participării cetățenilor Republicii Moldova la votare în ziua desfășurării scrutinului electoral. Lipsa fișei de însoțire nu influențează asupra valabilității</p>

	<p>fiind utilizată normă de trimitere la alte acte normative, fără a fi posibil de a le fi identificat în mod cert.</p> <p>Fiind efectuată o analiză a actelor normative, s-a stabilit cel puțin două acte normative în care se indică asupra utilizării fișei de însoțire a actelor de identitate, și anume Codul electoral și Hotărârea Guvernului nr. 125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova.</p> <p>Astfel, se remarcă faptul că Codul electoral stabilește modul de organizare și desfășurare a alegerilor Parlamentului, pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și modul de organizare și desfășurare a referendumurilor. Procedura de vot reglementată de Codul electoral înglobează mai multe prevederi din care rezultă necesitatea aplicării ștampilei cu mențiunea care confirmă votarea în ziua alegerilor (art. 58, 92 Cod electoral), ceea ce presupune obligativitatea prezentării fișei de însoțire în cadrul procedurii de exercitare a dreptului de vot. Însă, domeniul de reglementare a Codului electoral nu înglobează norme cu privire la modalitatea de utilizare a actelor de identitate și a fișei de însoțire, acest domeniu de reglementare fiind aparținând Legii nr. 273/1994.</p> <p>În acest sens, reieșind din principiile fundamentale ale statului de drept din care rezultă că orice obligație a persoanelor urmează a fi reglementată de lege, în coroborare cu prevederile art.23 alin.(2) din Constituție și art.3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care consfințesc principiile accesibilității legilor și predictibilității normelor juridice, reglementarea utilizării fișei de însoțire urmează a fi certă anume în legea specială cu domeniul de reglementare corespunzător, pentru ca persoanele să-și poată cunoaște în mod direct obligațiile în legătură cu utilizarea fișei de însoțire, trimiterile generale la alte acte normative, fiind în acest caz, un obstacol pentru cunoașterea drepturilor și îndatoririlor persoanelor și amplifică incertitudinea la determinarea exactă a obligațiilor ce le revin utilizatorilor fișei de însoțire.</p> <p>În continuare, persoana care nu cunoaște exact cum trebuie să fie utilizată fișa de însoțire, va fi determinată să dezvolte deprinderi incoerente scopului propus de proiect, și anume, va continua fie să poarte în permanență fișa de însoțire la orice prezentare a buletinului de identitate, fie să nu o utilizeze la necesitate, fiind, în acest fel, afectat dreptul fundamental al cetățeanului la vot, în cadrul procedurii de alegeri</p>	<p>buletinului de identitate sau a permisului de ședere.”.</p>
--	--	--

sau afectarea altor drepturi atunci când legea prevede necesitatea probării domiciliului sau reședinței temporare.

În rezultat, se pot dezvolta comportamente corupționale atât din partea utilizatorilor fișei de însoțire, cât și a autorităților publice care solicită prezentarea fișei de însoțire, care, în diferite situații pot iniția comportamente corupționale prin oferirea și respectiv primirea de foloase necuvenite, precum și de săvârșirea abuzurilor prin utilizarea necorespunzătoare sau neutilizarea fișei de însoțire.

La fel, prevederea cazurilor în care fișa de însoțire se impune a se prezenta împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere într-o hotărâre de Guvern și eludarea prevederii acestora în lege nu corelează cu prevederile art.14 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care stabilește că, hotărârea Guvernului este un act care se adoptă de către Guvern pentru exercitarea atribuțiilor Guvernului și pentru organizarea executării legilor, iar alin.(2) al aceluiași articol prescrie că relațiile sociale care necesită o reglementare detaliată se stabilesc prin regulamente, instrucțiuni, statute, reguli, metodologii, aprobate prin hotărâre de Guvern. Respectiv, actul normativ incident reglementării tuturor cazurilor în care fișa de însoțire se impune a se prezenta împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere, se învederează a fi Legea nr.273/1994, acesta urmând să conțină norme primare în acele domenii ale relațiilor sociale care necesită reglementare legislativă, iar trimiterea la actele normative, *în concreto*, la Hotărârea Guvernului nr.125/2013 care stabilește acele alte cazuri riscă stabilirea unor norme generale și obligatorii care vor excede cadrul legal deși hotărârile de Guvern sunt acte normative subordonate legii.

În circumstanțele expuse, se evidențiază relevanța hotărârii Curții Constituționale nr.23/2013, prin care Curtea a statuat, „77. Cu referire la prevederile contestate, Curtea menționează că Legea Supremă nu abilitează Guvernul cu dreptul de a stabili norme primare în acele domenii ale relațiilor sociale care necesită reglementare legislativă. Actele Guvernului, potrivit art. 102 alin. (2) din Constituție, se emit pentru organizarea executării legilor. 78. Curtea menționează că actele normative subordonate legii trebuie să fie conforme Constituției și legilor, în înțelesul de a nu cuprinde reglementări sau dispoziții contrare, să nu aibă ca obiect de reglementare domenii sau raporturi primare care sunt de domeniul legii și să fie emise în limitele competenței organului de stat respectiv. 79. Astfel, hotărârile Guvernului nu pot conține norme

juridice primare, nu pot stabili norme generale și obligatorii care exced cadrului legal. Ele trebuie să fie subsecvente legilor adoptate anterior de Parlament.”

Prin urmare, lipsa prevederii tuturor cazurilor în care fișa de însoțire este obligatoriu să se prezinte împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere, nemijlocit în proiectul de lege riscă să creeze apariția unei practici vicioase prin care Guvernul își va aroga atribuția de a stabili norme primare care pot fi stabilite numai prin lege de către Parlament, or, Hotărârea Guvernului nr.125/2013 a fost emisă în vederea executării Legii nr.273/1994, fapt ce contravine principiilor statului de drept și principiilor de legiferare.

Recomandări:

Reglementarea, în proiectul de lege, a tuturor cazurilor în care fișa de însoțire se impune a se prezenta împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere.

Factori de risc:

- Norme de trimitere defectuoase
- Lacună de drept
- Prejudicierea intereselor contrar interesului public
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

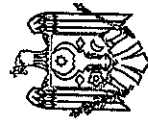
- Legalizarea actelor de:
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne și are drept scop aprobarea unor amendamente la Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și la Legea nr.269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, în vederea corelării cu prevederile Legii nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, a reglementării proceselor de obținere a autorizației de emigrare de către cetățenii Republicii Moldova cu domiciliul sau reședința temporară în Republica Moldova care vor să se stabilească cu domiciliul în străinătate, precum și de către acei care deja sunt stabiliți cu domiciliul în străinătate, a prevederii extinderii termenului de valabilitate al buletinului de identitate provizoriu, a stabilirii livrării actului de identitate la domiciliul,

		<p>sau la reședința temporară, sau la locul aflării acesteia, a prevederii termenului de examinare a cererilor pentru eliberarea actelor de identitate, etc.</p> <p>Deși amendamentele propuse se perindă a fi îndreptate spre consolidarea proceselor de asigurare cu acte de identitate a cetățenilor Republicii Moldova, totuși, prin reglementarea defectuoasă a aplicării regulilor de transliterare a numelor și prenumelor doar din limba rusă în limba de stat, riscă dezvoltarea unor proceduri ambigue aferente procesului de transliterare a numelui și prenumelui dintr-o limbă străină în limba de stat, alta decât limba rusă.</p> <p>Adițional, prin stabilirea unei norme de trimitere la alte acte normative, care să prevadă cazurilor în care fișa de însoțire se impune a se prezenta împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere nu corelează cu principiile fundamentale ale statului de drept din care rezultă că orice obligație a persoanelor urmează a fi reglementată de lege, iar legea specială care trebuie să prevadă cazurile enunțate se indică a fi Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.</p> <p>Prin urmare, întru a preveni apariția manifestărilor de corupție iminente la aplicarea prevederilor propuse, cât și a încălcării principiilor statului de drept și principiilor activității de legiferare, se impune redactarea proiectului prin prisma recomandărilor elucidate în prezentul Raport de expertiză anticorupție.</p>
--	--	--

**Secretar general
al ministerului**

Digitally signed by Diaconu Serghei
Date: 2022.03.09 12:05:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Serghei DIACONU